



Trubarjevo priznanje Inštitutu Urban Jarnik



V imenu Inštituta Urban Jarnik iz Celovca je Trubarjevo priznanje 2025 prevzela mag. Martina Piko Rustia.



Lucija Kavčič | Arhiv NUK

Ravnateljica Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) v Ljubljani Jana Kolar je na decembrski slovesnosti v NUK podelila Trubarjeva priznanja 2025 za pomemben prispevek k ohranjanju nacionalne pisne kulturne dediščine. Prejeli so jih Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik v Celovcu ter dr. Matija Ogrin in dr. Andrejka Žejn.

NUK v poklon in spoštovanje posameznikom in organizacijam, ki s svojim delom pomagajo pri zbiranju, ohranjanju in promociji gradiva – pisne kulturne dediščine slovenskega naroda, že od leta 2008 podeljujejo Trubarjeva priznanja. Prejemnike vsako leto izbere Komisija za podelitev Trubarjevih priznanj, ki jo v mandatnem obdobju 2025–2027 sestavljajo predsednik mag. Marijan Rupert in Urša Kocjan, oba sta predstavnika NUK, ter Lucija Planinc, vodja Centra za konserviranje in restavriranje arhivskega gradiva Arhiva RS, predloge za nagrajence pa NUK vsako leto zbira prek javnega razpisa. Na prireditvi ob podelitvi Trubarjevih priznanj, ki je potekala 10. decembra 2025, sta zbrane nagovorila ravnateljica NUK dr. Jana Kolar in predsednik Komisije za podelitev Trubarjevega priznanja, sicer skrbnik Rokopisne zbirke mag. Marijan Rupert.

Dragoceno delo inštituta

V utemeljitvi Trubarjevega priznanja za Inštitut Urbana Jarnika je komisija zapisala, da Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik in njegovi sodelavci z načrtovanim in sistematičnim delom na področju zbiranja in ohranjanja, raziskovanja in sodelovanja

Trubarjevo priznanje je priznanje za celotno ekipo SNI Urban Jarnik, ki opravlja svoje delo kot poslanstvo.

z različnimi ustanovami ter z raznovrstno promocijo slovenske pisne in druge kulturne dediščine na avstrijskem Koroškem opravljajo izjemno dragoceno delo, ki je v navdih in spodbudo. Poudarila je predano raziskovalno delo sodelavk in sodelavcev inštituta ter poleg etnoloških še jezikovno-dialektološke raziskave in preučevanje ljudskega pesništva, skrbno ohranjanje pisnih virov in dokumentov slovenske kulturne dediščine, skrb za znanstveno evidentiranje in ustvarjalne oblike promocije dediščine ter aktivno sodelovanje z lokalnim prebivalstvom.

Priznanje za ekipo

Priznanje Narodne in univerzitetne knjižnice je za Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik v Celovcu sprejela znanstvena vodja inštituta mag. Martina Piko Rustia, ki je ob tem za ORF dejala: »Zelo se veselimo Trubarjevega priznanja, ki smo ga prejeli od Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Predvsem je to priznanje za celotno ekipo, ki opravlja svoje delo ne kot posel, temveč kot poslanstvo. Vsi naši sodelavci in naše sodelavke so izredno angažirani, zato vseh teh rezultatov vseh teh dejavnosti inštituta ne bi bilo, če bi vsak od nas, ki delamo na inštitutu, ne vlagal v to delo vseh najboljših moči, ki jih ima.« Martina Piko Rustia je dejala še, da so se ob podelitvi spomnili tudi Nužeja Tolmaierja, ki je vsa leta skrbel, da so zapuščine koroških kulturnih delavk in delavcev, predvsem pa duhovnikov prešle h Krščanski kulturni zvezi in ter da so v tej zapuščini odkrili zelo dragocene starejše rokopise, cerkvene pesmarice, deloma tudi pasijonske, ki jih zdaj hranijo na Inštitutu Urban Jarnik. »Če Nužej Tolmajer tega ne bi shranil, morda ne bi vedeli, kje se nahajajo. Mogoče gradivo ne bi bilo dostopno, predvsem pa bi se lahko zgodilo, da se to gradivo ne bi ohranilo. Pri tem sodelujemo z dr. Matijem Greenom, ki pregleduje tudi naše starejše rokopise, in prav veseli smo bili, da je tudi on včeraj prejel Trubarjevo priznanje,« je še dejala Martina Piko Rustia za ORF. Dodala je, da je bil na podelitvi izpostavljen tudi projekt dokumentacije slovenskih ledinskih in hišnih imen, ki je sedaj najbolj pomemben projekt Inštituta Urban Jarnik, saj prispeva k ohranjanju koroških imen in ohranjanju ustne dediščine, ki jo zapisujejo, da bo ohranjena kot pisna dediš-



Trubarjevo priznanje sta prejela še prof. dr. Matija Ogrin in prof. dr. Andrejka Žejn.

čina. Ob podelitvi je Inštitut Urban Jarnik Narodni in univerzitetni knjižnici predal vse zemljevide, ki so v zadnjih petnajstih letih izšli na Koroškem.

Ledinska in krajevna imena

V prispevku za ORF so poudarili, da si Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik prizadeva za aktivno sodelovanje z lokalnim prebivalstvom, zlasti v smislu izvajanja konvencije Unesca o zaščiti nesnovne kulturne dediščine, konkretno z zbiranjem ledinskih in krajevnih imen. Kot je dejala Martina Piko Rustia, jih pri tem vodi glavno načelo, da je treba med ljudi in zbirati pričevanja na terenu: »Kar je zapisano, ne bo izbrisano – temu načelu sledi tudi inštitut. Tudi etnološki oddelek Krščanske kulturne zveze je deloval v tem smislu.« Delo Inštituta Urban Jarnik je posebej dragoceno, ker dokumentira ne le arhivsko gradivo, ampak tudi živa pričevanja v vseh obdobjih. Pri tem vključujejo mlade in izobražujejo kader, ki bo nadaljeval delo.

Poljanski rokopis

Trubarjevo priznanje za leto 2025 sta dobila še prof. dr. Matija Ogrin in prof. dr. Andrejka Žejn, sodelavca Inštituta za literaturo in literarne vede ZRC SAZU, ki sta v okviru projekta Neznani rokopisi slovenskega slovstva 17. in 18. stoletja preučevala t. i. Poljanski rokopis, najobsežnejše pripovedno besedilo tega obdobja slovenske književnosti in enega najpomembnejših starejših slovenskih rokopisov. Prav zaradi raziskav Matije Ogrina in Andrejke Žejn ter Ogrinove objave digitalnega faksimila se je splošna in strokovna javnost v zadnjih 15 letih začela seznanjati s Poljanskim rokopisom, piše v utemeljitvi. [D]